

Κράτηση μεταναστών - Μια παγκόσμια ανησυχία

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

«Είμαι ένα ανθρώπινο πλάσμα. Πέρασα πολύ άσχημα. Προσπαθώ να είμαι χαρούμενος. Προσπάθησα πολλές φορές να αυτοκτονήσω όταν ήμουν υπό κράτηση. Δεν είμαι επικίνδυνος»

Τζόρτζ, αιτών άσυλο του οποίου η αίτηση απορρίφθηκε, που παρέμεινε υπό κράτηση δύο χρόνια στο Ηνωμένο Βασίλειο, Ιανουάριος 2005

Πρόσφυγες Λάο Χμονγκ στο κέντρο κράτησης μεταναστών της περιοχής Νονγκ Κχάι, στην Ταϊλάνδη.

«Ήταν πολύ κουραστικό για εμένα ως μητέρα, τα μικρά μου παιδιά έκλαιγαν κάθε μέρα. Τα παιδιά μας ήταν κλειδωμένα σαν φυλακισμένοι. Τι είδους άνθρωπος θα κράταγε ένα παιδί κλειδωμένο όλη μέρα;»

Μια γυναίκα που πέρασε πάνω από πέντε μήνες υπό κράτηση, με την οικογένειά της κατά τη διάρκεια της αποδεικτικής διαδικασίας ενώπιον της Ανεξάρτητης Επιτροπής Ασύλου του Ηνωμένου Βασιλείου τον Μάρτιο του 2007, της οποίας τα πορίσματα δημοσιεύθηκαν το 2008.

Ο καθένας έχει δικαίωμα στην προσωπική ελευθερία και στην ελευθερία κίνησης. Παρόλο που υπάρχουν επιτρεπτοί περιορισμοί στα δικαιώματα αυτά, η πρακτική της κράτησης μεταναστών, που επαναλαμβάνεται σε πολλά κράτη στον κόσμο, είναι συχνά ασυμβίβαστη με τους διεθνείς κανόνες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Συχνά παραβιάζει τα δικαιώματα των κρατουμένων και είναι οδυνηρή και επιβλαβής για αυτούς που υπόκεινται σε αυτήν.

Μετανάστες, αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες στερούνται συστηματικά την ελευθερία τους καθαρά για λόγους διοικητικής διευκόλυνσης. Πολλές χώρες χρησιμοποιούν την κράτηση για να αποτρέψουν τους ανθρώπους από τη μετανάστευση ή την αναζήτηση ασύλου.

Προκειμένου να είναι νόμιμη σύμφωνα με τους διεθνείς κανόνες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η κράτηση μεταναστών θα πρέπει να εφαρμόζεται μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις, να βρίσκεται σε αναλογία με τον σκοπό που επιδιώκεται με την κράτηση του προσώπου και να έχει τη συντομότερη δυνατή διάρκεια. Η κράτηση θα πρέπει να γίνεται μόνο όταν από την αξιολόγηση προκύπτει ότι είναι νόμιμη και απαραίτητη σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Πρέπει να βασίζεται σε μια λεπτομερή εκτίμηση των περιστάσεων κάθε προσώπου, συμπεριλαμβανομένης της προσωπικής του ιστορίας και του κινδύνου από τον οποίο μπορεί να διαφεύγουν. Πρέπει να υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο. Δεν πρέπει να γίνεται κράτηση ολόκληρων κατηγοριών αιτούντων άσυλο ή μεταναστών ως συνήθης πρακτική · η κράτηση πρέπει να είναι η ύστατη λύση, όχι η πρώτη αντίδραση. Ωστόσο, ορισμένα κράτη θέτουν αυτομάτως υπό κράτηση οποιονδήποτε εισέρχεται στη χώρα χωρίς τα απαιτούμενα έγγραφα, ορισμένες φορές για συνεχώς παρατεταμένα ή αόριστα χρονικά διαστήματα. Αυτό μπορεί να ισχύει και για αυτούς που τράπηκαν σε φυγή από τη χώρα τους για να αποφύγουν βασανιστήρια. Σε ορισμένες χώρες, ακόμα και τα παιδιά δεν γλιτώνουν τον σκληρή πρακτική του εγκλεισμού.

Η Διεθνής Αμνηστία καλεί τα κράτη να σταματήσουν την αυτόματη κράτηση των αιτούντων άσυλο και των μεταναστών, να εισαγάγουν με νόμο τεκμήριο κατά της κράτησης και να καταστήσουν πραγματικά διαθέσιμες λύσεις εναλλακτικές της κράτησης.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΝΝΟΙΩΝ

*Οι πρόσφυγες είναι πρόσωπα που αναζητούν προστασία από τους διωγμούς ή τις συγκρούσεις στις χώρες τους. Προτού οι αρχές αναγνωρίσουν την ανάγκη τους για προστασία αναφέρονται ως **αιτούντες άσυλο**.*

*Οι **μετανάστες** είναι πρόσωπα που μετακινούνται από το ένα μέρος στο άλλο για να ζήσουν και να εργαστούν, είτε προσωρινά είτε μόνιμα. Παρόλο που διακρίνονται από τους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες, οι μετανάστες μερικές φορές αναγκάζονται και αυτοί να εγκαταλείψουν την χώρα προέλευσής τους. Για παράδειγμα μπορεί να μην έχουν άλλη επιλογή από το να φύγουν από την χώρα τους λόγω της μεγάλης φτώχειας ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος.*

ΜΙΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Τον Ιούλιο του 2008, η κυβέρνηση της **Αυστραλίας** εξήγγειλε μια αξιοσημείωτη αλλαγή πολιτικής σχετικά με την κράτηση μεταναστών που εμπειρεύει ένα ξεκάθαρο τεκμήριο κατά της κράτησης. Παρά το ότι η υποχρεωτική κράτηση θα συνεχίσει να είναι υποχρεωτική για όσους φτάνουν χωρίς έγγραφα, οι αρχές θα προχωρούν σε μια εξατομικευμένη εκτίμηση για κάθε περίπτωση. Αν διαπιστώνεται ότι το πρόσωπο δεν αποτελεί κίνδυνο, θα αφήνεται ελεύθερο στην κοινωνία. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων 16 ετών, η κυβέρνηση της Αυστραλίας υπέβαλλε όλες τις αυθαίρετες αφίξεις προσώπων, συμπεριλαμβανομένων των αιτούντων άσυλο και, μέχρι το 2005, και των παιδιών, σε γενική, αυτόματη και παρατεταμένη κράτηση. Η κυβέρνηση διατηρεί την πολιτική της κράτησης εκτός του εδάφους της: αιτούντες άσυλο που συλλαμβάνονται στα χωρικά ύδατα της Αυστραλίας συνεχίζουν να κρατούνται στο νησί των Χριστουγέννων.

Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2005 από τη Διεθνή Αμνηστία στο **Ηνωμένο Βασίλειο**, η κράτηση όσων αναζήτησαν άσυλο ήταν παρατεταμένη, προκαλούσε ανείπωτο πόνο, δεν ήταν αναγκαία, και σε πολλές περιπτώσεις αδυνατούσε να εκπληρώσει τη δηλωμένη πρόθεση των αρχών για απομάκρυνση και συνεπώς ήταν παράνομη. Παρόλο που οι αρχές του Η.Β. υποστηρίζουν ότι είναι η πολιτική τους να διασφαλίζουν ότι η γίνεται φειδωλή χρήση της κράτησης και για το συντομότερο δυνατό διάστημα, στο Η.Β. δεν υπάρχει χρονικό όριο για την κράτηση μεταναστών. Σε

Κράτηση μεταναστών Μια παγκόσμια ανησυχία

πολλές περιπτώσεις, άνθρωποι που υπέβαλαν αίτηση ασύλου κρατήθηκαν σε κάποιο στάδιο της διαδικασίας για παρατεταμένο χρονικό διάστημα.

Μετανάστες στο Κέντρο Κράτησης Νουανχίμπου στην Μαυριτανία, 3 Μαρτίου 2008

Στο Η. Β. δεν υπάρχει αυτόματη δικαστική εποπτεία της απόφασης κράτησης προσώπων που έχουν υποβάλει αίτημα ασύλου και πολλοί κρατούμενοι δυσκολεύονται να βρουν νόμιμο εκπρόσωπο προκειμένου να καταθέσουν αίτηση αποφυλάκισης με εγγύηση. Ανάμεσα στους κρατούμενους είναι έγκυες γυναίκες, παιδιά των οποίων η ηλικία αμφισβητείται και οικογένειες.

Στις 18 Ιουνίου 2008, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε μια νέα ευρωπαϊκή Οδηγία σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες για την επιστροφή των πολιτών εκτός της Ε.Ε που δεν διαθέτουν τα απαραίτητα έγγραφα. Ο προφανής της στόχος είναι να ανακόψει τη ροή των μεταναστών στην Ευρώπη. Η Οδηγία θα τεθεί σε ισχύ μετά από την τυπική της υιοθέτηση από το Συμβούλιο της ΕΕ. Επιτρέπει κράτηση εν αναμονή της απέλασης έως και 18 μήνες, που είναι δυνατόν να εφαρμοστεί σε πρόσωπα των οποίων η αίτηση ασύλου μπορεί να απορρίφθηκε χωρίς να κριθεί κατ' ουσία. Η Διεθνής Αμνηστία κρίνει ότι το μέγιστο χρονικό όριο των 18 μηνών είναι υπερβολικό, δυσανάλογο και συνεπώς απαράδεκτο ως κοινός κανόνας της ΕΕ.

Η Οδηγία θα μπορούσε να οδηγήσει σε αύξηση της χρήσης παρατεταμένης κράτησης σε κράτη μέλη της Ε.Ε., όπου αυτή τη στιγμή πολλές χώρες, όπως η **Ιρλανδία** και η **Ισπανία** έχουν πολύ χαμηλότερα όρια κράτησης. Μετά από την έγκριση της Οδηγίας η **Ολλανδική** κυβέρνηση εξήγγειλε ότι προτίθεται να εφαρμόσει το όριο κράτησης των 18 μηνών, ενώ η **Ιταλία** εισηγήθηκε την αύξηση του προβλεπόμενου μέγιστου χρόνου κράτησής της από 60 ημέρες σε 18 μήνες. Πριν από αυτό, μόνο δύο κράτη, η **Μάλτα** και η **Γερμανία**, επέτρεπαν ως μέγιστο χρόνο κράτησης των μεταναστών τους 18 μήνες. Η Λετονία συνεχίζει να επιτρέπει την κράτηση έως τους 20 μήνες.

Η Οδηγία περιλαμβάνει πρόβλεψη για τον δικαστικό έλεγχο της νομιμότητας της κράτησης άλλα τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν αν θα παρέχουν τη δυνατότητα αυτή αυτόματα ή όχι. Η Οδηγία απαιτεί ο δικαστικός έλεγχος να είναι «ταχύς». Σύμφωνα με το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (ΔΣΑΠΔ), κάθε πρόσωπο του οποίου οι ελευθερίες παραβιάζονται έχει δικαίωμα σε ένα αποτελεσματικό ένδικο βοήθημα, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος να υποβάλλει τη νομιμότητα της κράτησής του σε άμεση δικαστική κρίση.

Στην Ολλανδία, το χρονικό διάστημα της κράτησης ποικίλει, με τους περισσότερους ανθρώπους να κρατούνται λιγότερο από τρεις μήνες. Ωστόσο, από τους 20.000 ανθρώπους που είχαν τεθεί υπό κράτηση μεταξύ του 2004 και του 2007, κατά προσέγγιση ένα 11% κρατήθηκε μεταξύ έξι και εννέα μηνών και 10% των ανθρώπων πέρασαν περισσότερους από εννέα μήνες υπό κράτηση όταν, για παράδειγμα, κρίνονταν ως «ανεπιθύμητοι αλλοδαποί» ή αν η ταυτότητα ή η υπηκοότητά τους ήταν αμφισβητήσιμη.

Η αίτηση ασύλου του Πίτερ, ενός 40χρονου Λιβεριανού, απορρίφθηκε στην Ολλανδία. Οι αρχές τον ανάγκασαν με τη βία να επιστρέψει στη Λιβερία δύο φορές. Και τις δύο φορές, οι τοπικές λιβεριανές αρχές του αρνήθηκαν την είσοδο στη χώρα, με το επιχείρημα ότι τα ταξιδιωτικά του έγγραφα, που του είχαν παρασχεθεί από την πρεσβεία της χώρας του, ήταν πλαστά. Μετά την πρώτη του απέλαση, ο

Κράτηση μεταναστών Μια παγκόσμια ανησυχία

Πίτερ προωθήθηκε άμεσα στην Ολλανδία. Μετά τη δεύτερη απέλασή του, κρατήθηκε από τις τοπικές αρχές της Λιβερίας και πέρασε έναν μήνα σε κράτηση ως μετανάστης προτού να επαναπροωθηθεί στην Ολλανδία. Η συνεχιζόμενη κράτηση του Πίτερ, και στις δύο χώρες, διήρκεσε συνολικά 13 μήνες, μέχρι που τελικά η Ολλανδική κυβέρνηση τον απελευθέρωσε και τον άφησε αβοήθητο.

Αυτό το κοντέινερ, που χρησίμευε για την κράτηση «παράτυπων μεταναστών» στην Χίο, απομακρύνθηκε τον Οκτώβριο του 2005, μετά από εκστρατείες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Η χρήση παρατεταμένης κράτησης προκειμένου να πάψει η μετανάστευση προς την Ευρώπη δεν περιορίζεται στην ΕΕ ή στα κράτη μέλη της ΕΕ. Οι κυβερνήσεις όλο και περισσότερο συνεργάζονται μεταξύ τους για να ανακόψουν τη μετανάστευση, μοιραζόμενες πληροφορίες και λαμβάνοντας κυρωτικά μέτρα κατά όσων μεταναστεύουν. Από το 2006, χιλιάδες μετανάστες στη **Μαυριτανία** για τους οποίους υπήρχε η υποψία ότι σχεδίαζαν ή προσπαθούσαν να φτάσουν σε ευρωπαϊκές χώρες, έχουν συλληφθεί αυθαίρετα ακόμα και όταν δεν υπήρχαν αποδεικτικά στοιχεία για την πρόθεσή τους αυτή και παρόλο που η έξοδος από τη Μαυριτανία χωρίς άδεια δεν αποτελεί παράνομη πράξη.

Ορισμένοι από τους κρατούμενους κακοποιούνται και απελαύνονται μαζικά από τη Μαυριτανία, ορισμένες φορές όχι προς την πατρίδα τους, και χωρίς μια ευκαιρία να αμφισβητήσουν την απέλασή τους. Τα μέτρα αυτά φαίνεται να είναι αποτέλεσμα πίεσης από την ΕΕ, ιδίως από την **Ισπανία**, στη Μαυριτανία, προκειμένου να τεθεί υπό έλεγχο η μετανάστευση στην Ευρώπη.

Πολλοί από τους κρατούμενους κρατούνται στο κέντρο κράτησης του Νουαντσίμπου, στη βόρεια Μαυριτανία, επίσης γνωστό ως «μικρό Γουαντάναμο». Το κέντρο, το οποίο στεγάζεται σε ένα παλιό κτίριο σχολείου, δέχεται έως 300 ανθρώπους τον μήνα, αλλά δεν υπόκειται σε κανέναν δικαστικό έλεγχο. Οι μετανάστες κρατούνται σε συνθήκες υπερπληθυσμού και ορισμένοι αναφέρουν ότι συνελήφθησαν στο σπίτι τους στη μέση της νύχτας. «Συνελήφθηκα (...) στο δωμάτιό μου. Δεν ξέρω γιατί (...) Έχω δουλειά, έχω μια χειροκίνητη άμαξα, δεν είμαι παράτυπος μετανάστης, εδώ και δύο χρόνια ζω εδώ και όλα μου τα χαρτιά είναι εντάξει. Δεν έχω σκοπό να πάω στην Ευρώπη», είπε στη Διεθνή Αμνηστία ένας 41χρονος υπήκοος του Μαλί που πέρασε δύο χρόνια στο Νουαντσίμπου. «Τι θα συμβεί σε εμένα και την οικογένειά μου αν με στείλουν πίσω στο Μαλί;»

Από την έρευνα της Διεθνούς Αμνηστίας προκύπτει ότι όσοι κρατούνται εν αναμονή της απέλασης δεν είχαν την ευκαιρία να αμφισβητήσουν τη νομιμότητα της κράτησής τους ή της μαζικής απέλασής τους. Η Μαυριτανία έχει υπογράψει τη Διεθνή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων Όλων των Μεταναστών Εργαζομένων και των Μελών της Οικογένειάς τους, το οποίο εγγυάται στους κρατούμενους το δικαίωμα να αμφισβητήσουν τη νομιμότητα της κράτησής τους ενώπιον δικαστηρίου (άρθρο 16).

ΚΡΑΤΗΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΚΑΙ ΑΙΤΟΥΝΤΩΝ ΑΣΥΛΟ

Σύμφωνα με το άρθρο 31 (1) της Σύμβασης του 1951 σχετικά με το Καθεστώς των Προσφύγων (Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες), «οι Συμβαλλόμενες Χώρες δεν θα επιβάλουν ποινικές κυρώσεις λόγω (...) παράνομης εισόδου ή διαμονής, σε πρόσφυγες που προέρχονται απ' ευθείας από χώρες στις οποίες απειλείται η ζωή τους ή η ελευθερία τους (...) και εισέρχονται ή βρίσκονται ήδη στο έδαφός τους χωρίς άδεια (...)». Άνθρωποι που τρέπονται σε φυγή για να αποφύγουν παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων συχνά δεν μπορούν να λάβουν ή να χρησιμοποιήσουν το δικό τους διαβατήριο και κρατούνται συχνά επειδή δεν έχουν σωστά έγγραφα. Ωστόσο, η κράτηση δεν θα πρέπει ποτέ να χρησιμοποιείται ως τρόπος για να υπονομεύσει το δικαίωμα αναζήτησης και εξεύρεσης ασύλου από τους διωγμούς· η αναζήτηση ασύλου δεν είναι έγκλημα. Παρόλα αυτά ορισμένες χώρες προβαίνουν σε κράτηση των αιτούντων άσυλο και των παράτυπων μεταναστών ως φυσικό επακόλουθο και μερικές φορές ανάλογα με την υπηκοότητα.

Ένα σχέδιο νόμου που υπέβαλε η κυβέρνηση του **Ισραήλ** και συζητείται επί του παρόντος στη Βουλή, αν εγκριθεί, ποινικοποιεί την είσοδο στο Ισραήλ αλλοδαπών από μη επιτρεπόμενες συνοριακές πύλες και με πλαστά έγγραφα. Οι άνθρωποι αυτοί θα έρχονται αντιμέτωποι με ποινή φυλάκισης 5 ετών, ανεξάρτητα από το γιατί εισήλθαν στη χώρα ή από το αν αντιμετωπίζουν παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα τους. Οι υπήκοοι ορισμένων κρατών, όπως του Σουδάν και του Ιράκ θα υπόκεινται σε μεγαλύτερη ποινή, 7 ετών. Εκτός από τις σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που οφείλονται σε αυτά τα παρατεταμένα χρονικά διαστήματα κράτησης, η επιβολή σκληρότερων ποινών φυλάκισης στους υπηκόους συγκεκριμένων κρατών θα παραβίαζε τις υποχρεώσεις του Ισραήλ να διασφαλίζει την ελευθερία από τις διακρίσεις, όπως ορίζεται σαφώς σε πολλές διεθνείς συμβάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως το ΔΣΑΠΔ και η Διεθνής Σύμβαση για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Φυλετικών Διακρίσεων.

Αιτούντες άσυλο χωρίς έγγραφα που εισέρχονται στις **ΗΠΑ** από ορισμένες ειδικά καθορισμένες χώρες, όπως η Αϊτή, υποβάλλονται σε αυτόματη κράτηση με το επιχείρημα ότι η απελευθέρωσή τους θα αποτελούσε απειλή για την εθνική ασφάλεια· αντιμετωπίζουν την κράτηση κατά τη διάρκεια ολόκληρης της διαδικασίας ασύλου. Υπήκοοι άλλων κρατών που αιτούνται άσυλο στα σύνορα κρατούνται επίσης αυτόματα, αλλά δικαιούνται άδεια εφόσον πληρούν ορισμένα κριτήρια. Η διαδικασία μπορεί να διαρκέσει εβδομάδες ή μήνες, μέχρι να κληθούν στο δικαστήριο μετανάστευσης για να εκδικαστούν οι αιτήσεις τους. Ο Ντάνιελ Τζόζεφ από την Αϊτή έφτασε στις ΗΠΑ σε ηλικία 17 ετών. Διέφυγε από την Αϊτή με ένα ξύλινο καράβι μαζί με τον αδερφό του τον Οκτώβριο του 2002 και έφτασε στο Μαϊάμι μετά από τέσσερις ημέρες. Κρατήθηκε στο κέντρο κράτησης για παιδιά του Μαϊάμι «Μπόϊσταουν» και παρέμεινε υπό κράτηση για 25 μήνες, παρόλο που είχε οικογένεια στην Νέα Υόρκη. Ο Ντάνιελ είπε στη Διεθνή Αμνηστία για τη ζωή του στο κέντρο κράτησης το 2003: «Κάθε φορά που κάνω έναν φίλο, φεύγει. Ο καλύτερός μου φίλος έφυγε σήμερα. Αύριο θα φύγει ο τελευταίος καλύτερός μου φίλος (...) τα παιδιά με ρωτάνε γιατί παραμένω για τόσο πολύ, δεν μπορώ να απαντήσω γιατί δεν ξέρω... Αν δεν μπορώ να ζήσω με την οικογένειά μου ή με τον θείο μου, μπορώ να πάω σε μια ανάδοχη οικογένεια;»

Σύμφωνα με τον Γενικό Εισαγγελέα που εξετάζει την αίτηση εγγύησης για τον αδερφό του Ντάνιελ Τζόζεφ, τον Ντέιβιντ Τζόζεφ, οι αιτούντες άσυλο από την Αϊτή πρέπει να κρατούνται και οι αιτήσεις εγγύησής τους να απορρίπτονται γιατί απειλούν την εθνική ασφάλεια. Ο Γενικός Εισαγγελέας ισχυρίστηκε ότι η απελευθέρωσή τους θα μπορούσε να ενθαρρύνει άλλους υπηκόους της Αϊτής να επιβιβαστούν σε πλοία με προορισμό τις ΗΠΑ, και τέτοια «κύματα» μετανάστευσης «θα έπλητταν την εθνική ασφάλεια με το να αποσπών πολύτιμους πόρους της ακτοφυλακής και του Υπουργείου Άμυνας από τα καθήκοντά τους για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και τη διαφύλαξη της δημόσιας τάξης».

ΣΑΝΤΙΚ ΣΑΧΟΥΡ ΑΜΠΚΑΡ

Ο Σαντίκ Σαχούρ Αμπκάρ, από το Σουδάν και συγκεκριμένα από την περιοχή Νταρφούρ, φυλακίστηκε και εξέτισε ποινή φυλάκισης ενός έτους στην Αίγυπτο, έπειτα από καταδικαστική απόφαση του στρατοδικείου με την κατηγορία «απόπειρα παράνομης εξόδου από τα ανατολικά σύνορα της Αιγύπτου». Συνελήφθη τον Ιούλιο του 2007, όταν ο ίδιος μαζί με τη έγκυο σύζυγό του και την κόρη του, ηλικίας δύο ετών, μεταξύ άλλων, εντοπίστηκαν από τις συνοριακές αρχές της Αιγύπτου όταν προσπαθούσαν να περάσουν τα ανατολικά σύνορα της χώρας με προορισμό το Ισραήλ. Η σύζυγος

του Σαντίκ Σαχούρ Αμπκάρ, η Χάτζα Αμπάς Χαρούν, πυροβολήθηκε στο κεφάλι και πέθανε ακαριαία, άλλοι τραυματίστηκαν. Ο Σαντίκ Σαχούρ Αμπκάρ για έναν ολόκληρο χρόνο χωρίστηκε με τη δύο ετών κόρη του.

Ο Σαντίκ Σαχούρ Αμπκάρ είναι ένας από τους 1300 ανθρώπους που από το 2007 έχουν δικαστεί από το στρατοδικείο της Αιγύπτου με αυτή την κατηγορία, που έρχεται σε αντίθεση με τα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τους αρνήθηκαν κάθε πρόσβαση στους αντιπρόσωπους της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) μολονότι πολλοί έχουν ανάγκη διεθνούς προστασίας και μπορεί να αντιμετωπίσουν σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αν επιστρέψουν στην πατρίδα τους.

Στην **Νότια Αφρική**, χιλιάδες πρόσφυγες, μετανάστες και αιτούντες άσυλο έχουν εκτοπιστεί μετά από βίαιες ξενοφοβικές επιθέσεις, τον Μάιο του 2008. Αργότερα, εκατοντάδες από αυτούς αυθαίρετα προφυλακίστηκαν. Περίπου 700 άνδρες συνελήφθησαν τον Ιούλιο του 2008 με την κατηγορία ότι δεν ήταν εγγεγραμμένοι στον καταυλισμό προσφύγων Γκλενάντα στο Γιοχάνεσμπουργκ και μεταφέρθηκαν στις φυλακές Λιντέλα. Μία μέρα μετά, αφέθηκαν ελεύθεροι όσοι είχαν κάνει αίτηση για άσυλο ή είχαν άδεια παραμονής ως πρόσφυγες. Δεν είχαν πουθενά να πάνε και ήθελαν να περιμένουν συγγενείς και φίλους ώστε να φύγουν από την Λιντέλα. Εκεί, διαμόρφωσαν έναν αυτοσχέδιο καταυλισμό παράλληλα με την Λεωφόρο ταχείας διελεύσεως R28. Έξι μέρες μετά, η αστυνομική υπηρεσία της Νοτίου Αφρικής τους συνέλαβε με την κατηγορία ότι παραβίαζαν τον Νόμο περί Εθνικών Οδών και τους μετέφερε στο αστυνομικό τμήμα της πόλης Κρούγκερσντορπ. Σύμφωνα με αναφορές κατά τη διάρκεια της κράτησής τους αναγκάστηκαν δια της βίας να παραιτηθούν από τα δικαιώματά τους ως πρόσφυγες ή αιτούντες άσυλο, εγγράφως. Τους είπαν ότι αν υπογράψουν ένορκες καταθέσεις τότε θα ελευθερωθούν από τις κατηγορίες που εκκρεμούσαν εις βάρος τους. Μετά από σύσταση, σύμφωνα με αναφορές ούτε ένας δεν υπέγραψε και μολονότι δεν εκκρεμούν κατηγορίες πλέον εις βάρος τους παραμένουν υπό κράτηση με τη δικαιολογία της «διοικητικής διαδικασίας».

ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Η κράτηση, ιδιαίτερα όταν είναι παρατεταμένη, είναι δυνατόν να οδηγήσει στην επιδείνωση της ψυχικής και σωματικής υγείας ενός ατόμου. Όσοι κρατούνται ως παράτυποι μετανάστες, οι αιτούντες άσυλο που περιμένουν λύση στην υπόθεσή τους ή όσων οι αιτήσεις για άσυλο έχουν απορριφθεί και περιμένουν την απέλασή τους, όχι μόνο ταλαιπωρούνται από τις συνθήκες κράτησης αλλά και η τύχη τους είναι αβέβαιη. Δεν είναι σε θέση να καταλάβουν τις διαδικασίες και τους λόγους της κράτησής τους και ινιώθουν ανήμποροι και αβοήθητοι.

Με βάση το διεθνές δίκαιο, οι συνθήκες κράτησης οφείλουν να είναι ανθρώπινες και τα ανθρώπινα δικαιώματα των κρατουμένων σεβαστά. Οι κρατούμενοι πρέπει να έχουν πρόσβαση σε νομική και ιατρική βοήθεια και να τους επιτρέπονται επισκέψεις από μέλη της οικογένειάς τους. Στη **Νότια Κορέα**, χιλιάδες παράτυποι μετανάστες έχουν συλληφθεί, φυλακιστεί και απομακρυνθεί τα τελευταία χρόνια. Ο μεγάλος αριθμός συλλήψεων και κρατήσεων φανερώνει ότι οι αναγκαίες οικονομικές εγγυήσεις, για να εξακριβωθεί αν οι μετανάστες έχουν το νόμιμο δικαίωμα να παραμείνουν στη χώρα καθώς και αν δεν υπόκεινται σε απέλαση, συχνά δεν υπάρχουν.

Μια εθνική έρευνα από την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Κορέας (ΕΑΔΚ), που δημοσιεύτηκε τον Ιανουάριο του 2006, παρουσιάζει ότι το 20% των κρατουμένων έχουν υποστεί σωματική βία και σχεδόν 40% έχουν υποστεί λεκτική βία. Πάνω από το 34% είπε ότι έχουν υποστεί σωματική έρευνα ενόσω είναι γυμνοί και το 5,2% ισχυρίζεται ότι έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά από τους υπαλλήλους μετανάστευσης κατά τη διεξαγωγή αυτής. Σύμφωνα με μία έρευνα της επιτροπής του 2005, το 21,5% των κρατουμένων παρέμεινε στη φυλακή για μεγαλύτερο διάστημα, πέραν από το νομικά επιτρεπόμενο διάστημα των 20 ημερών. Οι άσχημες συνθήκες αυξάνονται την ευαισθησία τους σε σωματικές ασθένειες καθώς και σε κατάθλιψη. Στο 66% των κρατουμένων, παρατηρήθηκε η επιδείνωση της υγείας τους κατά τη διάρκεια της κράτησής τους ως μετανάστες. Παράγοντες που ευθύνονται γι' αυτό είναι το άγχος της αναμονής ενώ δεν αμείβονται και η γενική έλλειψη κάθε βοήθειας σε ένα περιβάλλον όπου οι συνθήκες διαβίωσης είναι σκληρές.

«Είναι φριχτό να είσαι υπό κράτηση, ειδικά με ένα παιδί. Το παιδί μου ήθελε να αυτοκτονήσει, έλεγε 'μαμά είμαστε στη φυλακή'.»

Τζην, μιλώντας στην Διεθνή Αμνηστία το 2005, αιτούσα άσυλο και αργότερα αναγνωρισμένη πρόσφυγας, που πέρασε περισσότερο από τρεις μήνες στη φυλακή μαζί με το γιο της στο Ηνωμένο Βασίλειο,

ΣΑΤΖΑΝΤ ΧΟΥΣΕΪΝ ΒΑΝΙ

Η Διεθνής Αμνηστία έχει καταγράψει υποθέσεις βασανισμού και άλλης κακομεταχείρισης κατά αυτών που κρατούνται ως μετανάστες, σε όλο το κόσμο. Ο Σατζάντ Χουσεΐν Βανί, ένας Πακιστανός υπήκοος που σπουδάζει στη **Μαλαισία**, βασανίστηκε κατά την παραμονή του στις φυλακές της Σεπάνγκ κοντά στην Κουάλα-Λουμππούρ, για περισσότερο από πέντε εβδομάδες, με την κατηγορία ότι δεν είχε άδεια παραμονής στη χώρα. Στην πραγματικότητα, είχε έγκυρη φοιτητική βίβα αλλά τέθηκε υπό κράτηση όταν η πρώην κοπέλα του είχε ζητήσει από τις αρχές να τον συλλάβουν. Σύμφωνα με αναφορές, είχε δεχθεί χτυπήματα και είχε σε πολλά μέρη του σώματός του, μεταξύ των οποίων και στα γεννητικά του όργανα, εγκαύματα από τσιγάρο. Κρατήθηκε χωρίς να του έχουν απαγγελθεί κατηγορίες μέχρι την δίκη, στις 9 Νοεμβρίου 2007, όπου ο δικαστής έκρινε την κράτησή του παράνομη και διέταξε την άμεση απελευθέρωσή του.

ΠΡΟΤΥΠΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τις σοβαρές συνέπειες που εγκυμονεί η κράτηση ενός ατόμου για τη ψυχική του υγεία, τα κράτη θα πρέπει να υιοθετήσουν τα κατάλληλα νομοθετικά μέτρα ώστε να αποφευχθεί η κράτηση μεταναστών και ειδικότερα παιδιών, επιζώντων βασανιστηρίων, θυμάτων σωματεμπορίας (trafficking), εγκύων γυναικών, ατόμων με σοβαρά προβλήματα υγείας, ΑΜΕΑ, ηλικιωμένων καθώς και ψυχικά ασθενών.

Εκεί όπου κρατούνται, συνίσταται να παρέχονται διαβεβαιώσεις από πιστοποιημένο ιατρό ότι η κράτηση δεν θα επηρεάσει την υγεία τους. Επιπρόσθετα, πρέπει να παρακολουθείται τακτικά η κατάσταση των κρατούμενων και να τους παρέχεται βοήθεια από εξειδικευμένο προσωπικό. Οι κρατούμενοι πρέπει επίσης να έχουν πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτικές καθώς και σε συμβουλευτικές υπηρεσίες αν παρουσιαστεί ανάγκη.

Σύμφωνα με την UNHCR το 40% των προσφύγων ή όσων βρίσκονται σε παρόμοια θέση (χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα παιδιά που είναι μετανάστες) κατά τη διάρκεια του 2007 ήταν παιδιά. Τουλάχιστον 92 παιδιά πρόσφυγες έχουν περάσει δύο χρόνια στο Κέντρο Κράτησης Μεταναστών στην Νόνγκ Κάι στη Βόρεια **Ταϊλάνδη**. Έντεκα από αυτά έχουν γεννηθεί στη φυλακή. Παραμένοντας κλειδωμένα στα κελιά τους για 22 ώρες κάθε μέρα, πολλά έχουν προβλήματα υγείας. Τα παιδιά αποτελούν μέρος μιας ομάδας 158 προσφύγων Λάο Χμόνγκ, κρατούμενοι, μετά τη σύλληψη τους, υπό άθλιες συνθήκες, στις πόλεις Μπανγκόκ και Πετσαμπούν, από το Νοέμβριο του 2006. Οι αρχές της Ταϊλάνδης δεν προτίθενται να τους απελευθερώσουν παρά το γεγονός ότι τέσσερις χώρες έχουν δεσμευτεί να εξετάσουν το ενδεχόμενο αποκατάστασής τους. Από τον Αύγουστο του 2007, δεν επιτρέπεται στους εκπροσώπους της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) να έρθουν σε επαφή με τους πρόσφυγες με αποτέλεσμα να μην είναι σε θέση να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για να διευκολύνουν την αποκατάστασή τους.

Σύμφωνα με εκθέσεις, 160 ασυνόδευτα παιδιά κρατούνται σε απάνθρωpes και εξευτελιστικές συνθήκες στο κέντρο κράτησης Παγανή στο νησί της Λέσβου, στην Ελλάδα. Δεν τηρούνται οι κανόνες υγιεινής και τα δωμάτια είναι μονίμως πλημμυρισμένα. Υπάρχουν 830 παράτυποι μετανάστες (ανάμεσά τους και πιθανοί αιτούντες άσυλο) στο κέντρο στο οποίο υπάρχει δυνατότητα στέγασης μόνο για 300 άτομα. Οι κρατούμενοι σπάνια έχουν την άδεια να βγουν έξω. *Η κράτηση παιδιών πρέπει πάντα να αποφεύγεται και κάθε σχετική απόφαση πρέπει να εξετάζει αν είναι προς όφελος του παιδιού όπως ορίζει η Διεθνής Συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού.*

Τα θύματα βασανιστηρίων είναι επίσης εξαιρετικά ευαίσθητα όταν τελούν υπό κράτηση. Ο Τάνερ, αιτών άσυλο στην **Ολλανδία**, πέρασε οκτώ χρόνια υπό κράτηση στη χώρα καταγωγής του, και αρκετούς μήνες στην απομόνωση για να υποχρεωθεί να «ομολογήσει» και να δώσει πληροφορίες σχετικές με τις πολιτικές του δραστηριότητες. Δήλωσε ότι βιάστηκε και ξυλοκοπήθηκε στα πέλματά του, στερούμενος ύπνου, βασανίστηκε με ηλεκτρισμό και απειλήθηκε ότι θα εκτελεστεί. Όσο εκκρεμούσε η αίτηση του για άσυλο, ο Τάνερ ανέφερε ρητά τα σωματικά και ψυχικά τραύματά του, που βίωσε. Τον Οκτώβριο του 2006, ο Τάνερ φυλακίστηκε στην Ολλανδία αφού η αίτηση ασύλου του απορρίφθηκε. Στη συνέχεια υπέβαλε και δεύτερη αίτηση ασύλου.

Μια εξέταση από την Ομάδα Ιατρικής Εξέτασης της Διεθνούς Αμνηστίας επιβεβαίωσε ότι οι ιατρικές καταγγελίες του Τάνερ ήταν σύμφωνες με τους ισχυρισμούς του για βασανιστήρια τον περιέγραψε ως ένα σοβαρά ταλαιπωρημένο άνθρωπο. Εκτιμάται ότι η κράτηση του Τάνερ «θα μπορούσε να επιδεινώσει τα ψυχιατρικά του προβλήματα» και ότι η κράτησή του θα μπορούσε να «έχει δυσανάλογα

τραυματικές συνέπειες». Το δικαστήριο, που έκρινε την νομιμότητα της κράτησης του Τάνερ, ακολούθησε την έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας και διέταξε την απελευθέρωσή του ενώ εκκρεμούσε η αίτηση άσυλου. Τον Αύγουστο του 2007, ο Τάνερ έλαβε την άδεια παραμονής μετά από γενική αμνηστία.

Η χρήση περιοριστικών μέσων (για παράδειγμα, χειροπέδες) σε εγκύους συνηθίζεται στις **ΗΠΑ** σε κάθε κατηγορία κράτησης. Χρησιμοποιείται τακτικά κατά τη διάρκεια μεταφοράς τους, κατά τον τοκετού καθώς και αμέσως μετά τη γέννα. Η 33χρονη Χουάνα Βιλλέγκας, μια παράτυπη μετανάστρια από το Μεξικό, ήταν εννέα μηνών έγκυος, όταν συνελήφθη για παραβίαση οδικής κυκλοφορίας στις 3 Ιουλίου 2008 και την μετέφεραν στις φυλακές Ντέιβιντσον στο Νάσβιλ του Τεννεσί. Όταν αποκαλύφθηκε ότι ήταν παράτυπη μετανάστρια, την φυλάκισαν. Στις 5 Ιουλίου, η Χουάνα Βιλλέγκας είχε συσπάσεις τοκετού και την μετέφεραν στο νοσοκομείο με ασθενοφόρο, στο οποίο ήταν αλυσοδεμένη σε ένα φορείο. Στο νοσοκομείο, παρέμεινε αλυσοδεμένη στο κρεβάτι της μέχρι να γεννήσει το γιο της και πάλι έξι ώρες μετά τον τοκετό της πέρασαν χειροπέδες. Σύμφωνα με το δικηγόρο της, τα περιοριστικά μέσα χρησιμοποιήθηκαν παρά τις συστάσεις του ιατρικού προσωπικού. Κατά τη διάρκεια της παραμονής της στο νοσοκομείο, η Χουάνα Βιλλέγκας δεν είχε το δικαίωμα να δει ή να μιλήσει με το σύζυγό της, με φίλους καθώς και με μέλη της οικογένειάς της και το τηλέφωνο στο δωμάτιο της ήταν εκτός σύνδεσης. Αφέθηκε ελεύθερη στις 8 Ιουλίου και τώρα εκκρεμεί η απέλασή της.

Καθώς η υπόθεση απασχόλησε ιδιαίτερα τα ΜΜΕ, ακόμη και σε διεθνές επίπεδο, ο Σερίφης της Ντέιβιντσον ανακοίνωσε ότι από το Σεπτέμβριο 2008, οι έγκυες γυναίκες που είναι κρατούμενες στις φυλακές της Ντέιβιντσον δεν περιορίζονται σε κανένα στάδιο της εγκυμοσύνης τους, εκτός αν είναι επιθετικές ή αποτελούν απειλή για τον εαυτό τους ή για άλλους. Παρόλα αυτά, η ισχύουσα πολιτική επιτρέπει οι έγκυες να τοποθετούνται σε μεταλλικές καρέκλες («περιοριστική καρέκλα»). Τα τελευταία χρόνια, στις ΗΠΑ, τουλάχιστον 18 άτομα έχουν πεθάνει μετά την τοποθέτησή τους στις συγκεκριμένες καρέκλες στα κέντρα κράτησης των ΗΠΑ. Το 2000, η Επιτροπή του ΟΗΕ κατά των Βασανιστηρίων πρότεινε ότι οι ΗΠΑ θα έπρεπε να καταργήσουν τη χρήση της «περιοριστικής» καρέκλας στα κέντρα κράτησης.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

- Τα κράτη θα πρέπει να εξασφαλίζουν το σεβασμό στο δικαίωμα στην ελευθερία και την ελεύθερη μετακίνηση μεταναστών και αιτούντων άσυλο.
- Τα κράτη θα πρέπει να παρέχουν αποτελεσματικά εναλλακτικά μέτρα αντί της κράτησης μεταναστών και αιτούντων άσυλο. Η κράτηση θα πρέπει να χρησιμοποιείται ως έσχατη λύση.
- Τα κράτη δεν θα πρέπει να κρατούν μετανάστες και αιτούντες άσυλο εκτός και αν μπορούν να αποδείξουν ότι για κάθε υπόθεση ξεχωριστά η κράτηση είναι απαραίτητη και σε αναλογία με το σκοπό της, ότι άλλες εναλλακτικές δεν είναι αποτελεσματικές, ότι προβλέπεται από το νόμο και ότι υπάρχει αντικειμενικός κίνδυνος απόδρασης.
- Τα κράτη θα πρέπει να θεσπίσουν ένα ανώτατο όριο κράτησης. Η κράτηση θα πρέπει πάντα να είναι για το συντομότερο δυνατό διάστημα.
- Τα κράτη θα πρέπει να εξασφαλίσουν ότι οι εναλλακτικές επιλογές της κράτησης έχουν μελετηθεί και είναι πρακτικά διαθέσιμες χωρίς διακρίσεις. Πρώτα, θα πρέπει να επιλέγονται τα λιγότερο περιοριστικά μέτρα. Οι εναλλακτικές επιλογές περιλαμβάνουν:
 - Εγγύηση, χρηματική και μη. Το μέτρο θα πρέπει να διατίθεται χωρίς διακρίσεις και με όρους που είναι λογικοί και ρεαλιστικοί για το άτομο την ελευθερία του οποίου επιδιώκουμε
 - Η καταγραφή των υποχρεώσεων που δεν είναι υπερβολικά επαχθείς, δύσκολες να εφαρμοστούν ή καταχρηστικές, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις οικογενειών με παιδιά και απόρων.
 - Η χρήση ελεύθερων, ή εν μέρει ελεύθερων κέντρων παραμονής, κατοικίας ή ειδικής διαμονής. Η χρήση ελεύθερων κέντρων παραμονής είναι προτιμότερη σε σχέση με τις περισσότερες εναλλακτικές προτάσεις.
 - Η καταγραφή των αιτούντων άσυλο καθώς και η έκδοση δελτίων ταυτότητας των προσφύγων ως αποτελεσματικές λύσεις για την αποτροπή της αυθαίρετης κράτησης των αιτούντων άσυλο και τον περιορισμό κράτησης μεταναστών που δεν διαθέτουν έγγραφα.

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΚΡΑΤΗΣΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΕΠΙΣΚΕΦΤΕΙΤΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ:
<http://www.amnesty.org.gr/refugees-and-migrants>

Η Διεθνής Αμνηστία είναι μια παγκόσμια οργάνωση 2.2 εκατομμυρίων ανθρώπων από περισσότερες από 150 χώρες και περιοχές και η οποία αγωνίζεται για να δώσει ένα τέλος στις σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οραματιζόμαστε κάθε άνθρωπος να απολαμβάνει τα δικαιώματά του, σύμφωνα με τη Διεθνή Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθώς και με άλλες διεθνείς συνθήκες.

Είμαστε ανεξάρτητοι από κάθε κυβέρνηση, πολιτική ιδεολογία, οικονομικό συμφέρον ή θρησκεία- χρηματοδοτούμαστε κυρίως από τα μέλη μας καθώς και από δημόσιες δωρεές.